

Саопштење у погледу плата судија и недовољног финансирања судова у Литванији

1. На састанку одржаном у Атини 2. јуна 2023. године, Европско удружење судија (ЕАЈ) са забринутошћу је констатовало тренутну ситуацију у Литванији у погледу плата судија.
2. ЕАЈ је обавештен да су од 2008. године плате судија, које се састоје од основне накнаде и допунске накнаде која зависи од позиције судије, повећане само за првостепене судије, у неодговарајућем износу, као и да уопште нису повећаване осталим лицима ангажованим у правосуђу.
3. ЕАЈ је такође обавештен да, без обзира на високу стопу инфлације, коју је недавно искусила Литванија, буџет судова није повећан, што за последицу има озбиљан недостатак запослених.
4. ЕАЈ истиче да је одговарајућа плата судија суштински елемент независног судства и владавине права. Судијска плата *„треба да буде сразмерна њиховој професији и одговорностима и да буде довољна да их заштити од утицаја на њихове одлуке.“*¹ Овај захтев препознаје и неколико других докумената који одређују стандарде.²
5. Поред тога, а што је једнако важно, ова начела су у међувремену уобличила судску праксу Европског суда правде и самим тим постала обавезујућа за све државе чланице Европске уније. Велико веће је у својој значајној одлуци у предмету Удружења судија Португала истакло: *„Исто као и заштита од престанка функције чланова дотичног органа (...), износ зараде коју примају ти чланови треба да буде саобразан значају функције коју обављају и да представља гаранцију која је од суштинског значаја за независност судства“.*³
6. ЕАЈ је уверен да неуравнотежена и недовољна висина плата судија у Литванији није у складу са наведеним захтевима.
7. Док су наведени случајеви Удружења судија Португала и Карлоса Ескрибано

¹ Савет Европе: Препорука *CM/Rec(2010)12* Комитета министара државама чланицама о положају судија: независност, ефикасност и одговорност, члан 54

² Консултативно веће европских судија: Магна карта за судије, члан 7; Консултативно веће европских судија: Мишљење број 1, члан 61; Универзална повеља за судије, члан 8 и др.

³ Пресуда од 27. фебруара 2018. године у предмету Ц-64/16 *Удружење судија Португала (Associação Sindical dos Juizes Portugueses)*, члан 44 и 45; видети и Пресуду пд 7 фебруара 2019. године и предмету Ц-49/18 Карлос Ескрибано Виндел (*Carlos Escribano Vindel*), члан 66

Виндела баве ситуацијама у којима је смањење плате примењено на све државне службенике и јавне функционере, то у Литванији није случај. На тај начин се поново повређују европски стандарди који предвиђају да би требало обезбедити заштиту „против умањења плате намењене посебно судијама“.⁴ У том погледу, ЕАЈ такође примећује повреду начела забране дискриминације, које се штити чланом 14. Европске конвенције о људским правима и чланом 21. Повеље ЕУ о основним правима.

8. У погледу буџета судова, ЕАЈ подсећа Владе да постоји обавеза да се правосуђу обезбеде неопходни финансијски ресурси на транспарентан и објективан начин.⁵

9. Сходно томе, ЕАЈ апелује на Владу Литваније и њене органе да што пре размотре повећање плата представницима правосуђа, као и да обезбеде да судови у Литванији имају довољно финансијских средстава.

⁴ Савет Европе: Препорука *CM/Rec(2010)12* Комитета министара државама чланицама о положају судија: независност, ефикасност и одговорност, члан 54

⁵ Ибид. чланови 35 и 33